

Cecilia Vicuña

Arch Future

5 juni
— 2 augustus 2025

Persbericht

Als uitbreiding van *Arch Future* presenteert Cecilia Vicuña een zorgvuldig samengestelde selectie van haar videowerken in een online tentoonstelling: *Cecilia Vicuña: Selected Video Works* te zien tot en met 23 augustus.

“Ik richt me op inheemse ‘schrijf’- en ‘niet-schrijf’-systemen uit mijn Andes-universum, om hun creatieve potentieel nieuw leven in te blazen en het onverwerkte verdriet van de kolonisatie aan te kaarten.”

— Cecilia Vicuña

Arch Future (‘Archaïsche Toekomst’) markeert de eerste solotentoonstelling van de Chileense dichter en kunstenaar Cecilia Vicuña bij de galerie. De tentoonstelling brengt meer dan zestig jaar van haar brede, interdisciplinaire praktijk samen, waaronder drie in-situ installaties — twee monumentale *quipus* en een installatie met *precarios* — naast tekeningen, schilderijen, poëzie, archiefmateriaal, geluid en film. Een bijzonder onderdeel van de tentoonstelling zijn de zogeheten “Verloren Schilderijen” noemt: recente herinterpretaties van schilderijen uit de jaren zestig en zeventig die verloren zijn gegaan of vernietigd na de militaire coup in Chili. Daarnaast omvat tentoonstelling de Europese première van haar recente filmgedicht *Death of the Pollinators* (2021). De titel *Arch Future* weerspiegelt Vicuña’s blijvende betrokkenheid bij inheemse kennissystemen en lokale ecosystemen als visionaire, alternatieve vormen van architectuur — midelen om een duurzamere en rechtvaardigere toekomst te verbeelden.

De tentoonstelling opent met *Quipu Menstrual* (2006–2024), een gelaagde, sculpturale installatie van ongekamde wol in levendige rood- en bruintinten, hangend aan het plafond. Al meer dan vijftig jaar creëert Vicuña *quipus* — indringende belichamingen van een voorouderlijk, niet-alfabetisch communicatiesysteem geworteld in de Andes-cultuur. Traditioneel werden *quipus* in precolumbiaanse samenlevingen gebruikt als driedimensionale archieven: ze gaven kennis door en droegen boodschappen — misschien zelfs verhalen — over via complexe systemen van kleur, knopen en plaatsing. Vicuña herneemt en heractiveert deze eeuwenoude taal als een levend symbool van geheugen, verzet en belichaamde wijsheid.

Vicuña’s *quipus* ontstaan vaak als poëtische reacties op ecologische, sociale of politieke urgenties. Ze zijn nooit statisch, maar ontwikkelen zich in dialoog met elke plek en gemeenschap, waarbij ze de energie en context van hun omgeving opnemen. *Quipu Menstrual* kwam voort uit *The Blood of Glaciers / La sangre de los glaciares*, een performance op de El Plomo-gletsjer in Chili (2006), waar Vicuña voor het eerst een symbolische parallel trok tussen menstruatiebloed en smeltend ijs — beide zijn vitaal, cyclisch en bedreigd. Dit poëtische gebaar benadrukt zowel de kwetsbaarheid van ecosystemen als de levens-schenkende kracht van het vrouwelijke.

In de naastgelegen, dubbelhoge galerieruimte is de witte monochrome *quipu Forest Son* (2025) te zien, een plaatsgebonden ‘kind’-vervolg op haar befaamde installatie *Brain Forest Quipu* (2022) in de Turbine Hall van Tate Modern. Gemaakt van ongekamde wol, touw, karton, plantaardige vezels en gevonden materialen, draagt dit werk een rijke symboliek in zich. Hier wordt de *quipu* een treurige elegie voor de vernietiging van het milieu en het aanhoudende geweld tegen inheemse gemeenschappen. Tegelijk is het een poort naar alternatieve

vormen van kennis — een uitnodiging tot reflectie op onze gedeelde verantwoordelijkheid en verbeeldt een verweven, onderling verbonden wijsheid.

Death of the Pollinators (2021) is een krachtige meditatie over ecologische instorting en onderlinge afhankelijkheid. Het werk werd gemaakt in samenwerking met de Colombiaanse muzikant Ricardo Gallo en de Amerikaanse filmmaker Robert Kolodny, en verweeft Vicuña's poëzie en gezang met meeslepende visuele en sonische texturen om de alarmerende wereldwijde achteruitgang van bijen aan te kaarten. De film schakelt moeiteloos van bijen die zich een weg banen door stuifmeelwolken — een symbool voor hun essentiële rol — naar de oogverblindende, glinsterende verschijning van honing, die een gevoel van hemelse schoonheid en overvloed oproept. De finale, gehuld in rood licht, verwijst naar de opwarming van het klimaat die bijen decimeert en de verwoestende branden die woeden in de heetste delen van de wereld. Geluid speelt een centrale rol in de impact van het werk: verwijzend naar sonificatie — het proces waarbij bepaalde bijen stuifmeel losmaken via trillingen — trekt Vicuña een parallel tussen natuurlijke resonantie en collectief ontwaken.

Beneden toont Vicuña voor het eerst haar nieuwe grootschalige precario-installatie, getiteld *Ciudad Geométrica* (2025). De installatie vult de ruimte met een stille intensiteit en vormt een soort minimalistische, preciaire “geometrische stad.” Gemaakt van vergankelijke materialen zoals drijfhout, veren, schelpen, botten, stenen en textielresten, brengt het werk elementen samen die zijn verzameld in België, Chili en New York. Vicuña reageert hier direct op de architectonische geometrie van de ruimte met assemblages die een gedicht in de ruimte vormen. Opgeleid als architect voordat ze zich tot de kunst wendde, verwijst Vicuña ook naar de sculpturale dimensie van steenbewerking in precolumbiaanse Andes-architectuur. Haar *precarios* dagen traditionele opvattingen over kunst uit — in het bijzonder over beeldhouwkunst als iets onveranderlijks en eeuwigs — en bieden in plaats daarvan een poëtisch tegenwicht aan de uitbuitende praktijken van kolonisatie en kapitalisme. Deze werken spreken over cycli van verdwijnen en heropduiken, kwetsbaarheid en veerkracht. Zoals Vicuña stelt, bieden ze een manier om “het ongeziene te zien” en werpen ze licht op de onderlinge verbondenheid van al het leven.

De bovenverdiepingen van de galerie zijn gewijd aan Vicuña's schilderijen, waaronder een selectie nieuwe versies van haar abstracte werken *Pinturas Solares* (Zonneschilderijen), die ze oorspronkelijk maakte in Chili tussen 1965 en 1967, toen ze zeventien tot negentien jaar oud was. In 1972 verhuisde ze naar Londen om te studeren aan de Slade School of Fine Art, maar na de militaire coup van 1973 die een gewelddadig einde maakte aan de regering van Salvador Allende, werd ze gedwongen in ballingschap te gaan. Daarbij moest ze haar vroegste schilderijen achterlaten, die uiteindelijk verloren gingen of vernietigd werden. Voor *Arch Future* heeft ze een aantal van deze werken opnieuw geschilderd en daarmee de verbinding hersteld met de oorsprong van haar lange, veelzijdige praktijk. Hoewel ze tegenwoordig vooral wordt erkend voor haar *quipus* en *precarios*, benadrukt Vicuña vaak dat ze begonnen is als dichter en schilder. Haar vroege doeken getuigen van een intuïtieve omgang met sjamanistische rituelen — *brujo* betekent ‘sjamaan’ — en met de ‘zachte geometrie’ die eigen is aan Andes-visuele talen. Deze composities zijn doordrenkt van verwijzingen naar *Nasca*-textiel, precolumbiaanse iconografie, schimmels en mythen rond veranderde bewustzijnstoestanden. Ze verbinden het voorouderlijke met het visionaire in een continuüm van cultureel geheugen.

Vicuña's geluidswerk *Honguito niño* (‘Fungus kind’), gemaakt in samenwerking met Giuliana Furci en Cosmo Sheldrake, richt zich op de herontdekking van *Psilocybe stametsii*. Deze zeldzame en ongrijpbare paddenstoel, voor het eerst gedocumenteerd door Dr. Brian Dentinger in 2011, werd opnieuw waargenom-

en in de nevelwouden van Ecuador door mycoloog Giuliana Furci, een vriendin van de kunstenaar. Bekend om zijn piepkleine, solitaire verschijning — niet groter dan een luciferstokje — is hij slechts tweemaal gezien, telkens als een enkel, onopvallend exemplaar dat opging in het rottende bladerdek. Hoewel behorend tot het diverse *Psilocybe*-geslacht, heeft zijn unieke aanwezigheid verbeelding aangewakkerd over vakgebieden heen. Net als bijen zijn schimmels van essentieel belang voor ecosystemen op aarde: ze spelen een cruciale rol in nutriëntenkringlopen, symbiotische relaties en bosregeneratie. Maar ook zij worden bedreigd door klimaatverandering, ontbossing en pesticiden. Dit raadselachtige geluidswerk brengt voorouderlijke klanktechnieken samen met gelaagde stemmen — waaronder die van schimmelbeschermers — en creëert zo een meeslepende, buitenaardse compositie. Het werk is tegelijk elegie en bezwering, en kanaliseert de stille veerkracht van het woud en zijn verborgen leven. Het vormt een dialoog met het schilderij dat werd geïnspireerd door de heropduiking van de paddenstoel in het duistere kreupelhout — een symbool van stille overleving en de mogelijkheid van wedergeboorte na verwoesting.

Cecilia Vicuña (geb. 1948, Santiago, Chili) woont en werkt afwisselend in Santiago en New York. In 2022 ontving zij de Gouden Leeuw voor haar levenswerk op de Biënnale van Venetië, Italië. In 2023–2024 werd een grote reizende retrospectieve gezamenlijk georganiseerd door het Museo Nacional de Bellas Artes (MNBA) in Santiago, het Museo de Arte Latinoamericano de Buenos Aires (MALBA) en de Pinacoteca do Estado de São Paulo. Andere recente solotentoonstellingen vonden plaats in: MOCA, Tucson (2023); Tate Modern, Londen (2022); Solomon R. Guggenheim Museum, New York (2022); Museo de Arte Miguel Urrutia (MAMU), Bogotá (2022); Centro de Arte Dos de Mayo (CA2M), Madrid (2021); Museo Universitario de Arte Contemporáneo, MUAC, Mexico-Stad (2020); en het CCA Wattis Institute for Contemporary Arts, San Francisco (2020), onder andere.

- 1 Alleen al in de Europese Unie is naar schatting 78% van de wilde bloemen en 84% van de gewassen voor hun overleving afhankelijk van verstuivers – toch staan veel van deze vitale soorten nu op het punt van uitsterven.

Voor verdere informatie, gelieve contact op te nemen met de galerij via info@xavierhufkens.com of +32(0)2 639 67 30. Contacteer press@xavierhufkens.com voor persvragen.

#ceciliavicuna
#xavierhufkens

Instagram: @xavierhufkens
X: @XavierHufkens
Facebook: Xavier Hufkens